İnceleme Gönderim Tarihi: 15-06-2015 *İnceleme Kabul Tarihi: 20-07-2015*
Sakarya University Journal of Education, 5/2 (Ağustos /August 2015) ss.195-197.

Kitap İncelemesi

Güleç, İ. (2015). *Metinlerle Eğitim Tarihi*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınları.

Tarihin en eski dönemlerinden günümüze kadar eğitim ve insan yetiştirme, bireylerin ve toplumların üzerinde durduğu önemli bir konu olmuştur. Yüzyıllar boyunca devletlerin ileri gelenleri, filozof ve düşünürler ahlaklı ve erdemli insan yetiştirme üzerine çeşitli görüşler belirtmişlerdir. İnsanoğlunun bugün de iyi insan yetiştirme isteği devam etmektedir. "Metinlerle Eğitim Tarihi" isimli eser de yazılı kaynaklarına erişilebilen en eski uygarlık olan Sümerlerden Hristiyanlığın doğuşuna kadar, dünya üzerinde bulunan milletlerde ve kurulan devletlerde eğitimin anlayışını ve iyi insan yetiştirme çabasını dönemin metinleri yardımıyla okuyucuya sunmaktadır.

Bu eser, İsmail Güleç'in Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde açılan uzaktan eğitim programlarında yer alan Metinlerle Eğitim Tarihi dersi için hazırlanmış ders notlarının, öğrencilerden gelen eleştiriler ve istekler doğrultusunda geliştirilmesiyle meydana gelmiştir. Üniversite destekli bir proje kapsamında basımı yapılan kitap, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tarafından yayımlanmıştır.

Eski çağ filozofları ile din adamlarının görüşlerinin ele alındığı ve dönemlerine ait metinlerin yer verildiği kitap, 164 sayfadan ve on bir bölümden oluşmaktadır. Her bölüm için bölümde ele alınan konular, bölüm hakkında bilgiler ve öğrenme hedefleri başlıkları altında kısa bilgiler giriş kısmında oluşturulmuş ve bölüm sonunda değerlendirme sorularına yer verilmiştir.

Kitabın ilk bölümü Sümerlerde Eğitim ve Öğretim başlığı altında ele alınmıştır. Sümerlerin yaşadıkları bölgeler, resimli ifadelerden çivi yazısına geçiş süreci ile kazılar sonucu bulunan belgeler ve içeriği hakkında verilen bilgilerin ardından, Sümerlerde okul kavramı üzerinde durulmuştur. Özellikle okulların kuruluş amaçları, okul sisteminin işleyiş yöntemi, okulların eğitim programı hakkında bilgiler bulunmaktadır. Aynı zamanda okullarda uygulanan disiplin anlayışı, öğrencilerden beklenenler de ilk bölümde yer verilen konular arasındadır. Bölümün sonunda ise Sümerlere ait olan ve birebir çevirisi yapılmış metin yer almaktadır.

Klasik Çin'de Eğitim ve Konfüçyüs başlıklı kitabın ikinci bölümünde öncelikle Çinlilerin okullaşma süreci ve Çin'in önemli filozoflarından ve ilk öğretmen olarak nitelendirilen Konfüçyüs'ün eğitim anlayışı üzerinde durulmuştur. Çin'de kurulan günümüz üniversitelerine benzer nitelikteki büyük okul olarak adlandırılan eğitim kurumlarına hocaların atanması, öğrencilerin seçilmesi, bu kurumlarda okutulan kitaplar ve öğretim süreci de adı geçen bölümde yer almaktadır. Son olarak Konfüçyüs'ün yaşamı ve eğitim yöntemi ele alınmış ve Konfüçyüs'ün Konuşmalar isimli eserinden bir metne yer verilmiştir.

Eserin üçüncü bölümü Kadim Hind'de Eğitim başlığını taşımaktadır. Bölüm öncelikle eğitim sisteminin temellerinin dayandığı ve eğitim sistemin daha iyi anlaşılmasını sağlayan Eski Hindistan'da var olan kast sistemi, reenkarnasyon ve Hinduizm'in kısaca tanıtılması ile

başlamaktadır. Ardından Sanskrit Edebiyatı çatısı altında kendine yer bulan Vedalar, Kama Sutra, Bhagavat-Gita, Ramayana ve Pança Tantra gibi önemli eserlerin bilgilerine yer verilmiştir. Hintlilerin okul anlayışları ve okul disiplinlerinin de yer aldığı bölüm, Kelile ve Dimne'nin özellikleri, bölümleri ve konuları bilgilerinin verilmesiyle devam etmiştir. Son olarak Hintli mi yoksa Yunanlı mı olduğu konusunda fikir ayrılığına düşülen Ezop hakkında bilgi verilmiş ve Ezop'un örnek bir hikâyesine bölüm sonunda yer verilmiştir.

Yahudiler ve Tevrat'ta Eğitim ana başlığını taşıyan dördüncü bölüm Yahudilerin kısa geçmişi ile başlamaktadır. Mısır'da, Kenan'da, Babil'de ve Roma döneminde Yahudiler ve Yahudiliğin durumu hakkında bilgiler verilmiştir. Yahudiler'de Eğitimde ise babanın rolü üzerinde durulmuş ardından İbranice ile ilgili bilgiler verilmiş, Yahudi eğitiminin temel özellikleri, eğitim yöntemleri, Torah, Talmud ve Mişna gibi dini içerikli metinlerin öğretiminin önemi hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Son olarak Tevrat ile Eğitim başlığı ile her Yahudi ailenin çocuğunu eğitmesinin dini temellere dayandığı bilgisi verilerek bölüm sonlandırılmıştır.

Kitabın beşinci bölümü Antik Yunan'da Eğitim başlığını taşımaktadır. Bölüm, Batı edebiyatı tarihi ile başlamıştır. Okullaşma sürecinin, okula başlama yaşının, derslerin ve okuldaki disiplin sisteminin de yer aldığı bölümde aynı zamansa Antik Yunan'da eğitim anlayışı üzerinde de durulmuştur. Son olarak sofistlerin eğitim politikası üzerinde durulan bölüm kız ve erkek çocuklara verilen eğitim bilgisiyle son bulmuştur.

Antik Yunan'da eğitim eski ve yeni olarak incelendiği için kitabın altıncı bölümü Yeni Eğitim Dönemi olarak adlandırılmıştır. Bu bölümde ünlü Yunan düşünürü Sokrates ve eğitim anlayışı yer almaktadır. Sokrates'e göre bir öğretmenin nasıl olması gerektiği ve eğitim yöntemi yine Sokrates'e ait olan eserlerden seçilen metinlerin de katkısıyla okuyucuya sunulmuştur.

Yedici bölüm, yine ünlü Yunan filozoflarından olan Eflatun (Platon)'un adını taşımaktadır. Platon okulu hakkında bilgilerin yanı sıra Sokrates ile Platon'un okulları ve dolayısıyla eğitim yöntemleri arasındaki farklılıklara da değinilmektedir. Aynı zamanda devletin eğitim üzerinde önemli etkisinin olduğunu belirten görüşlerine yer verilmiştir. Eflatun'un Devlet isimli eserinde bulunan eğitim hakkındaki görüşlerinin yer aldığı metinler de bölüm sonunda paylaşılmıştır.

Eserin sekizinci bölümü Aristoteles başlığını taşımaktadır. Bölümde Aristoteles hakkında kısaca bilgi verildikten sonra Aristoteles'in eğitimin amacı hakkındaki fikirleri ve fikirlerinin Platon'dan ayrılan yönleri üzerinde durulmuştur. Ayrıca Aristoteles'in eğitimin ne zaman başlayacağı konusundaki fikirleri ve ilköğretim çağındaki çocuklara uygulanacak eğitim yöntemleri hakkındaki düşüncelerine de yer verilmiştir.

Roma'da Eğitim ve Okul Hayatı başlığını taşıyan dokuzuncu bölümde Roma'da verilen eğitimin tarihi gelişimi, Eski Roma'da eğitim, Grek etkisinde gelişen eğitim ve Latin okul sistemi hakkında bilgiler sunulmaktadır. Roma'daki ilkokul, ortaokul ve liselerdeki eğitim anlayışı ve eğitim sistemleri, Roma eğitiminin Grek eğitimden ayrılan yanlarının yanı sıra Roma'da öğretmen ve öğrenci olmak, disiplin cezaları, kölelerin eğitimi üzerine bilgiler de bölüm içinde yer almaktadır.

Kitabın onuncu bölümü Cicero, Seneca, Quintilianus ve Plutarch başlığını taşımaktadır. Bölümde her bir düşünürün hayatı hakkında bilgiler verildikten sonra eğitim hakkındaki görüşleri, eğitimin amacı hakkındaki düşün-

celeri, eğitimin nasıl verilmesi gerektiği üzerine paylaştıkları fikirleri üzerinde durulmuştur.

Eserin son bölümü olan on birinci bölümde Hristiyanlığın Doğuşu ana başlığı altında, imparatorluk dönemi ve pagan eğitiminin son temsilcileri, Hristiyanlık eğitiminin önemli temsilcileri hakkında bilgi verildikten sonra Roma'da Hristiyanlık eğitiminin başlaması, Hristiyan okulları, kiliseler ve papazlar, Hristiyanlık eğitiminin önemli noktaları üzerinde durulmuştur.

Eğitim tarihi üzerine, ünlü düşünürlerin eğitim hakkındaki görüşlerinin bir kaynak içerisinde verilmesi ve dönemlerine göre eğitim anlayışlarının tam olarak kavranmasını sağlayarak günümüz eğitim anlayışı içerisinde bu düşüncelerin temel olarak yer aldığı noktaları göstermesi açısından, elimizdeki kitap iyi bir yol gösterici olacaktır.

Arş. Gör. Rabia GÜRBÜZ

Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

rabiagurbuz@sakarya.edu.tr